

نظارت بر حرفه حسابرسی

✍ منصور شمس احمدی

↩ عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

نظارت بر خدمات حسابرسی تا قبل از سال ۲۰۰۲ و رسوایی‌های مالی نظیر شرکت‌های انرون و ورلدکام در آمریکا و کشورهای دیگر توسط مجامع حرفه‌ای (Professional bodies) صورت می‌گرفت. رسوایی‌های مزبور، دولت‌ها بر آن داشت تا خود مستقیماً به ویژه در مواردی که منافع عموم (Public interest) مطرح است بر کار حسابرسان نظارت کنند. در آمریکا با تصویب قانون ساربینز - اکسلی، هیات نظارت بر حسابداری شرکت‌های عام (PCAOB) زیر نظر سازمان بورس و اوراق بهادار (SEC) تشکیل شد. نهادهای نظارتی مشابه نیز در کشورهای دیگر به مرور فعالیت خود را آغاز کردند.
به عنوان مثال:

(۲۰۰۳)	FRC	انگلستان
(۲۰۰۳)	H3C	فرانسه
(۲۰۰۵)	APAK	آلمان
(۲۰۰۳)	CPAB	کانادا
(۲۰۰۴)	DIFC	دبی
(۲۰۱۰)	AOB	مالزی

در حال حاضر، ۵۱ کشور دارای نهاد نظارت بر خدمات حسابرسان بوده و عضو مجمع بین‌المللی نظارت بر حسابرسان مستقل (International Forum of Independent Audit Regulators- IFIAR) می‌باشند. اخیراً بحث‌هایی در ایران مطرح شده است که ما هم باید یک نهاد نظارتی داشته باشیم. حال آنکه جامعه حسابداران رسمی ایران عملاً یک نهاد نظارتی (Regulatory body) است و نه یک مجمع حرفه‌ای (Professional body). نهادهای نظارتی به نوعی زیر نظر دولت قرار دارند. در حالی که مجامع حرفه‌ای کاملاً مستقل بوده و دولت‌ها هیچگونه دخالتی در اداره آنها ندارند.
جدول زیر برخی ویژگی‌های نهادهای نظارتی و جامعه حسابداران رسمی را نشان می‌دهد.
با این توصیف‌ها، ما نظارت کم که نداریم هیچ، زیاد هم داریم.

جامعه حسابداران رسمی ایران	نهادهای نظارتی عضو IFIAR
مجامع حرفه‌ای وجود نداشته‌اند و جامعه حسابداران رسمی به عنوان یک نهاد نظارتی به وجود آمده است.	مجامع حرفه‌ای قبلاً وجود داشته‌اند و نهادهای نظارتی بعداً به وجود آمده‌اند.
مؤسسات حسابرسی بین‌المللی در ایران اجازه ندارند به فعالیت حسابرسی بپردازند.	نظارت مستقل بر حسابرسان بین‌المللی وجود نداشته است.
نظارت شامل همه شرکت‌ها است.	نظارت عموماً مربوط به مواردی است که منافع عموم مطرح است (شرکت‌های بورسی و...)
تاییدیه صلاحیت اعضای شورای عالی با وزیر امور اقتصادی و دارایی است. هر سه عضو هیات عالی نظارت توسط وزیر امور اقتصادی دارایی تعیین می‌شوند. دو عضو از سه عضو هیات عالی انتظامی توسط دولت تعیین می‌شود.	یک یا چند مسئول دولتی در نهاد نظارتی حضور دارند.
حسابداران رسمی توسط هیات تشخیص صلاحیت انتخاب می‌شوند که هر هفت عضو آن را وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌کند.	حسابداران رسمی توسط مجامع حرفه‌ای انتخاب می‌شوند.